

IV

(Tiedotteet)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDOTTEET

NEUVOSTO

Neuvoston päätelmät, annettu 10 päivänä toukokuuta 2010, tiedonannosta ”Europeana: seuraavat
askeleet”

(2010/C 137/07)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

OTTAA HUOMIOON SEURAAVAA:

- Euroopan digitaalisen kirjaston Europeanan perustaminen yhteiseksi monikieliseksi järjestelmäksi, jonka avulla koko Euroopan digitoitu kulttuuriaineisto (kirjat, lehdet, valokuvat, elokuva- ja audiovisuaaliset teokset, arkistodokumentit, museoesineet, arkkitehtuuri- ja arkeologinen perintö jne.) tuodaan sähköisesti saataville, tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden esitellä jäsenvaltioiden kulttuuriperintöä sekä parantaa sen saatavuutta ja tuntemista.
- Jäsenvaltioiden kulttuuriaineiston digitointi ja sähköinen saatavuus sekä digitaalinen säilyttäminen ovat keskeisiä tämän kulttuuriperinnön esiin tuomisen, sisällön luomisen ja uusien online-palvelujen kehittämisen kannalta; sekä

PALAUTTAA MIELEEN:

- kulttuuriaineiston digitoinnista ja sähköisestä saatavuudesta sekä digitaalisesta säilyttämisestä 13. marraskuuta 2006 annetut neuvoston päätelmät,
- Euroopan digitaalisesta kirjastosta Europeanasta 20. marraskuuta 2008 annetut neuvoston päätelmät, jotka antoivat ensimmäisen poliittisen sysäyksen tämän Euroopan kulttuuriperinnön saatavuutta parantavan yhteisen järjestelmän kehittämiseksi, ja
- digitaalisia kirjastoja käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän loppuraportin ”Digitaaliset kirjastot: tulevaisuutta koskevat suositukset ja tulevaisuuden haasteet”.

PANEE KIINNOSTUNEENA MERKILLE:

- komission Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle 28. elokuuta 2009 antaman tiedonannon ”Europeana – seuraavat askeleet”, jolla käynnistettiin julkinen kuuleminen tarkoituksena analysoida parhaita tapoja taata, että Europeana ja sen perustana olevat digitoinnin, sähköisen saatavuuden ja digitaalisen säilyttämisen periaatteet mahdollistavat eurooppalaiselle kulttuurille pysyvän näkyvyyden digitaalisessa ympäristössä;
- tavoitteen, jonka mukaan vuoden 2010 loppuun mennessä Europeanan kautta on saatavissa 10 miljoonaa digitoitua teosta;
- komission 19. lokakuuta 2009 antaman tiedonannon ”Tekijänoikeus osaamistaloudessa”, jossa käsitellään erityisesti kirjastojen ja arkistojen kokoelmien digitoinnin yhteydessä ilmeneviä oikeudellisia haasteita;

TOTEAA KIINNOSTUNEENA SEURAAVAA:

- koulutus-, nuoriso- ja kulttuurineuvostossa 27. marraskuuta 2009 käytyjen keskustelujen jälkeen komissio on perustanut digitointia käsittelevän eurooppalaisen pohdintaryhmän (”viisaiden komitea”), joka tarkastelee erityisesti julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin liittyviä kysymyksiä; kehottaa pohdintaryhmää suorittamaan laajoja kuulemisia ja hyödyntämään parhaalla mahdollisella tavalla jäsenvaltioiden ja asiaan liittyvien sidosryhmien panokset sekä tiedottamaan toiminnastaan säännöllisesti asianmukaisella tavalla.

PANEE MERKILLE SEURAAVAA:

- Tähänastinen edistys on johtanut Euroopan digitaalikirjastosaatiön perustamiseen ja Europeanan prototyypin käynnistämiseen 20. marraskuuta 2008 tämän prosessin ratkaisevana askeleena.

- Seuraavat virstanpylväät ovat ”Europeana 1.0” -version esittely vuonna 2010 ja sen jälkeen järjestelmän vakiinnuttaminen.

PAINOTTA SEURAAVAA:

- Kulttuuriaineiston digitointiin ja sähköiseen saatavuuteen sekä digitaaliseen säilyttämiseen liittyy organisatorisia, oikeudellisia ja rahoituksellisia haasteita, esimerkiksi immateriaalioikeuksiin liittyviä kysymyksiä, ja digitointiin on löydettävä lisärahoitusta, johon voisi sisältyä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia.
- Komission ja jäsenvaltioiden on käsiteltävä näitä haasteita samanaikaisesti jäljempänä esitettyjen toimien kanssa, jotta Europeana voidaan vakiinnuttaa kulttuurisältöjen ydinrakenteeksi ja yhteiseksi portaaliksi.
- Jäsenvaltioiden ja komission sekä Europeanaan aktiivisesti osallistuvien elinten ja toimielinten on lisättävä ponnisteluja Europeanan laajentamiseksi ja rikastuttamiseksi tulevina vuosina niin määrällisesti kuin laadullisesti.

KOROSTAA SEURAAVAA:

- Europeanaa olisi kehitettävä edelleen Euroopan kulttuurilaitosten yhteisenä hankkeena, ja työtä olisi jatkettava portaalien parantamiseksi – mukaan lukien digitoitujen kohteiden esittäminen johdonmukaisemmin ja houkuttelevammin, monikielisyysnäkökohtien huomioon ottaminen ja hakumahdollisuuksien parantaminen – käyttäjien tarpeisiin ja odotuksiin vastaamiseksi.
- Jotta Europeanan asema voidaan vakiinnuttaa pitkällä aikavälillä, kestävässä rahoitus- ja hallintomallissa olisi otettava huomioon Europeanan tehtävä tarjota rajat ylittävältä pohjalta mahdollisimman laaja pääsy kulttuurikokoelmiin, Internet-sivuston yleiseurooppalaisuus sekä kulttuurilaitosten merkittävä rooli.
- Kulttuuriperintömme digitointi ja sähköinen saatavuus olisi toteutettava immateriaalioikeudet täysin huomioon ottaen. Loppuunmyytyjen ja jakelusta poistettujen teosten digitointiin ja verkkoon tallentamiseen sekä orpoteoksia koskevan kysymyksen käsittelyyn olisi löydettävä pikaisesti toimivia ratkaisuja.

KATSOO EUROPEANAN JATKOKEHITYKSEN EDELLYTTÄVÄN SEURAAVAA:

- Lisätään portaalien kautta saatavilla olevien, kirjastoista, museoista, arkistoista ja audiovisuaalisista kokoelmista peräisin olevien, sekä vapaaseen että immateriaalioikeuksien alaiseen

aineistoon kuuluvien kohteiden määrää, immateriaalioikeudet täysin huomioon ottaen, ja huolehditaan samalla laadullisesta lähestymistavasta, jolla tuodaan esiin Euroopan kulttuuriperinnön monimuotoisuus ja rikkaus; jatketaan toimia vapaan aineiston mahdollisimman laajan saatavuuden varmistamiseksi digitoinnin jälkeen.

- Pyritään edelleen laajentamaan maantieteellistä jakaumaa ja löytämään parempi tasapaino Europeanan kautta tarjottavien erityyppisten sisältöjen välille (kirjat, valokuvat, arkistodokumentit, elokuva- ja audiovisuaaliset teokset, museokokoelmat jne.) ottaen huomioon audiovisuaalisen aineiston kaltaisten voimavaroja vaativien sisältötyyppien erityistarpeet.
- Otetaan täysin huomioon Euroopan perinnön keskeisiin ominaisuuksiin kuuluva kielellinen monimuotoisuus ja vahvistetaan Europeana-sivuston monikielisyyttä, erityisesti edistämällä kielten välisiä hakuja ja konekäntämistä.
- Huolehditaan siitä, että käyttäjä on keskeisessä asemassa, ja jatketaan käyttäjien tarpeiden ja profiilien analysointia, myös sellaisten, muun muassa vuorovaikutteisuutta edistävien erityissovellusten ja -mekanismien kartoittamiseksi, joiden avulla käyttäjät voivat osallistua aktiivisesti sivuston kehittämiseen, mutta toteutetaan samalla tarvittavat toimet, joilla varmistetaan, että sisältö on siirretty asiaa koskevaa lainsäädäntöä noudattaen. Uusissa Europeana-sovelluksissa tulisi mahdollisuuksien mukaan käyttää avoimia formaatteja, jotta mahdollisimman suuren kehittäjäryhmän osallistuminen olisi mahdollista ja jotta voitaisiin edistää tarkoituksenmukaista uudelleenkäyttöä ja Europeanan ohjelmiston rakenteiden mukauttamista muihin sisältöihin.
- Tehdään Europeanaa tunnetuksi sellaisten Euroopan kulttuurilaitosten keskuudessa, jotka voisivat tarjota sille sisältöä, sekä sivuston mahdollisten käyttäjien keskuudessa. Koulutus- ja tutkimusalan kanssa tehtävällä yhteistyöllä voi olla tässä suhteessa suuri merkitys ja sitä olisi edelleen kartoitettava.
- Otetaan huomioon Euroopan eri kulttuurilaitosten monimuotoisuus sen varmistamiseksi, että kaikki laitokset, myös pienimmät, voivat osallistua Europeanan kehittämiseen.
- Jatketaan selkeiden ja yleisesti hyväksytyjen yhteentoimivuutta koskevien vähimmäisvaatimusten laatimista ja kannustetaan sisältöä tarjoavia laitoksia soveltamaan niitä. Tämä auttaa kulttuurilaitoksia ottamaan huomioon, että digitointiprosessissa tarvitaan johdonmukaista ja laadukasta metadataa, joka on ratkaisevan tärkeää haettaessa digitoituja kohteita ja määriteltäessä niiden välisiä vastaavuussuhteita.

- Pyritään löytämään Europeanalle kulttuurisisältöjen yhteisenä portaalina kestävä rahoitus- ja hallintomalli ja varmistetaan digitoinnin rahoittamiseen kansallisella ja Euroopan tasolla käytettävissä olevien rahoitusvälineiden optimaalinen käyttö.
- Tutkitaan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien mahdollista osuutta digitoinnissa, jotta Europeanan kautta saatavilla olevien kokoelmien määrää lisättäisiin ottaen huomioon tarve suojella asianmukaisesti oikeudenhaltijoiden, käyttäjien ja sisältöä tarjoavien laitosten etuja.

KEHOTAA JÄSENVALTIOITA:

- jatkamaan yhteistyötä niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka asetettiin kulttuuriaineiston digitointia ja sähköistä saatavuutta sekä digitaalista säilyttämistä koskevista kansallisista strategioista 13. marraskuuta 2006 annetuissa neuvoston päätelmissä sekä digitoidun aineiston saatavuudesta Euroopan digitaalisen kirjaston Europeanan kautta 20. marraskuuta 2008 annetuissa neuvoston päätelmissä;
- jatkamaan ja vahvistamaan tukeaan kulttuurilaitostensa toteuttamille digitointihankkeille kaikkien jäsenvaltioiden kirjastoista, museoista, arkistoista ja audiovisuaalisista kokoelmista peräisin olevien kohteiden määrän lisäämiseksi ja edistämään esimerkiksi digitoinnin rahoitusehtojen avulla niiden saatavuutta Europeanan kautta ja käyttäjien mahdollisimman laajaa pääsyä sisältöihin;
- lisäämään edelleen tietoisuutta kulttuurilaitosten keskuudessa kaikilla alueellisilla tasoilla esimerkiksi järjestämällä tiedotustilaisuuksia, joissa kannustetaan kyseisiä laitoksia toimittamaan sisältöjään Europeanalle joko suoraan tai kansallisten, alueellisten tai aihepiiriikohtaisten koontikeskusten kautta;

- antamaan vuoden 2013 loppuun mennessä ja kestävästi rahoitus- ja hallintomallin kehittämisen ajan Europeanalle riittävästi vapaaehtoisia tukea yhteisön tuen ohella.

KEHOTAA JÄSENVALTIOITA JA KOMISSIOTA:

- osallistumaan Europeanan tunnetuksi tekemiseen suuren yleisön keskuudessa esimerkiksi järjestämällä kampanjoita yhteistyössä kulttuurilaitosten kanssa, jotta tulevat käyttäjät oppisivat tuntemaan sivuston;
- helpottamaan ja kannustamaan selkeiden ja yhteisten Europeanan digitoitua kulttuurisisältöä koskevien yhteentoimivuuden vähimmäisvaatimusten käyttöönottoa;
- laatimaan digitointia ja digitaalista säilyttämistä käsittelevässä jäsenvaltioiden asiantuntijaryhmässä ja yhteistyössä Europeanan kanssa etenemissuunnitelman, jossa on suosituksia Europeanan kautta saatavissa olevien sisältöjen lisäämiseksi tasapainoisella tavalla ja joka kattaa kaikki jäsenvaltiot ja alat (teksti, audio, ääni, kuva), myös jäsenvaltioiden valitsemat Euroopan kulttuuriperinnön mestariteokset, sekä jatkamaan tämän ryhmän puitteissa yhteistyötään Europeanan kanssa sivuston hallintoon ja rahoitusmalliin sekä strategiseen ohjaamiseen liittyvissä kysymyksissä.

TULEVIA VUOSIEN 2014–2020 RAHOITUSKEHYKSESTÄ KÄYTTÄVIÄ NEUVOTTELUJA RAJOITTAMATTA PYYTÄÄ KOMISSIOTA:

harkitsemaan sopivan määrääjän kuluessa ja nämä päätelmät huomioon ottaen Europeanan kestävästi rahoitusta vuoden 2013 jälkeen ja siihen liittyviä politiikkoja koskevien ehdotusten sekä sellaisen vision esittämistä, hallintokysymykset mukaan luettuina, joka koskee Europeanan vahvistamista ja kehittämistä keskeisenä ja kilpailijoitaan selvästi parempana digitaalijan tiedonhakuvälineenä, jonka avulla Euroopan kulttuuriperintö saadaan kaikkien ulottuville ja joka lisää sen houkuttavuutta ja merkitystä nykyisille ja tuleville sukupolville.